

30 maart 2025 verkondiging bij Johannes 12: 20 - 26

Gemeente van onze Heer Jezus Christus

Ik luister altijd naar de Ongelooflijke Podcast. Dat zijn interviews van minstens 5 kwartier met mensen die iets te melden hebben op het gebied van kerk, wetenschap en samenleving. NB Ook via de kerkapp kun je deze gesprekken terugluisteren. Een tijdje geleden was daar Michelle van Tongerlo. Zij is 39 jaar oud, huisarts in Rotterdam-zuid en straatarts bij de Pauluskerk. U weet wel, die kerk in hartje Rotterdam die opkomt voor alle mensen in hun omgeving die het zonder hulp niet redden. Dak- en thuislozen, verslaafden, mensen met psychiatrische problemen, mensen zonder geldige verblijfspapieren, ... Over haar werk als straatarts heeft zij een boek geschreven (heeft een dikke stapels in de boekwinkels gelegen) Het heet: Komt een land bij de dokter.

Michelle vertelt hoe zij in haar werk als straatarts er tegenaan loopt dat in het welvarende goedgeorganiseerde Nederland toch heel veel mensen moeilijk te helpen zijn. Een dakloze heeft wondverzorging nodig van een wijkverpleegkundige maar de man heeft geen adres en wijkverpleging komt alleen op een adres. Een vrouw die borstvoeding geeft, kan niet terecht in de opvang. Een patiënt overlijdt bijna aan iets wat met een kort consult verholpen zou kunnen worden, maar hij komt niet in aanmerking voor zo'n consult.

En Michelle heeft een onorthodoxe oplossing voor dit soort zaken. De gewone manier loopt dood in allerlei bureaucratie en commercieel denken in de zorg. En wat doet zij? Zij trekt de portemonnee en betaalt voor iemand die dakloos is een paar nachten in een hotel zodat diegene tijd krijgt om op te knappen. Of ze betaalt een medisch consult zodat een wond goed behandeld wordt en erger wordt voorkomen. Soms is geld wel de oplossing, concludeert zij. Omdat ze zo regelmatig mensen goed vooruit kan helpen, is ze maar gaan crowdfunden, eerst in haar familie- en vriendenkring, maar inmiddels heeft ze een stichting Lekkergeven.nl.

Michelle is voor mij een voorbeeld van wat Jezus bedoelt als Hij zegt: 'Wie zich aan zijn leven vastklampt, verliest het. Maar wie in deze wereld zijn leven loslaat, die behoudt het voor het eeuwige leven.' (Joh 12:25). Op het moment dat ze begint met uit haar eigen zak te gaan betalen wat haar patiënten nodig hebben, geeft zij als het ware de controle over een deel van haar eigen leven op. Je begint eraan en hebt geen idee waar je uitkomt. Dat moment, die stap, dat is 'je leven loslaten.'

Tussen haakjes: Michelle beschouwt zichzelf niet als gelovig, wel is zij geboeid door wat zij ziet van geloven, ook door haar werk bij de Pauluskerk.

Nu kunnen we natuurlijk met elkaar gaan denken dat het vanmorgen vooral gaat over 'goed doen.' Of om geld geven, meer dan het gewone. Maar dan versmallen we Jezus' boodschap. Ten diepste gaat het niet over dingen doen, maar het draait om overgave, jezelf geven als volgeling van Jezus, in dienst van God.

Jezus gebruikt voor dat 'jezelf geven' het beeld van de graankorrel. Een graankorrel in de hand van de zaaier is één prachtige graankorrel. Vol van belofte, er kan een hele aar uit groeien. Maar dat gebeurt pas als de graankorrel in de aarde valt, hij wordt vies en week van de modder, het velletje barst open, de korrel sterft. Er blijft niets meer over van die ene prachtige korrel. Maar ondergronds, in het donker, in de aarde, gebeurt het wonder dat de graankorrel ontkiemt en gaat groeien en dankzij zon en regen uitgroeit tot een rijke halm met wel 100 graankorrels erin.

Jezus heeft het hier in eerste instantie over zichzelf. De weg van de graankorrel is zijn eigen weg. Hij blijft niet veilig / op zichzelf / hoog in de hemel / bij de Vader, maar Hij daalt af naar de aarde, Hij geeft zich aan ons. Hij deelt ons leven. Hij komt met zijn voeten in de modder te staan. Een melaatse - onrein, besmettelijke ziekte - raakt Hem aan. Hij eet samen met een tollenaar, een collaborateur. Hij knoopt een gesprek aan met een publieke vrouw. Hij debatteert fel met religieuze leiders en krijgt zo een slechte reputatie bij hen. Steeds dieper komt Hij in onze wereld. Het wordt zijn dood. Hij sterft aan een kruis. Dan kun je zeggen: deze missie is mislukt, dit leven heeft geen zin gehad, einde verhaal. Maar denk dan eens aan die graankorrel die in de aarde valt en sterft. Juist door zich te geven, helemaal, brengt Jezus ons nieuw leven, royaal, honderdvoudig vrucht, zegt een kinderlied.

Het beeld van de graankorrel tekent de mentaliteit van Jezus. Hij heeft zich niet aan zijn leven vastgeklampt. Hij was er niet op uit zich maximaal te ontplooiën, een machtig man te worden, de top te bereiken. Hij was erop uit om God – zijn hemelse Vader - te dienen door dichtbij de mensen te zijn, dichtbij ons te zijn, bewogen en betrokken. Met liefde. Koste wat kost. Hij hield niet vast aan zijn leven maar gaf zich over aan de weg van God. Een weg van sterven en opstaan. Zo bracht Hij nieuw leven, verzoening, vergeving, hoop, toekomst.

Dat is niet alleen de weg van Jezus zelf, maar ook wat Hij ons voorhoudt. Hij zegt het heel eenvoudig: 'Waar Ik ben, daar zijn ook mijn dienaars, mijn volgelingen.' En dat betekent jezelf op de tweede plaats zetten. NB Wat altijd lastig is met dit soort teksten: de verkeerde mensen trekken het zich aan. (...we kennen allemaal ook mensen die juist eens *nee* zouden moeten zeggen als er een beroep op hen gedaan wordt...)

Toch weer terug naar wat Jezus hier tegen zijn leerlingen zegt: Je hebt de keuze: aan je leven vastklampen --- in deze wereld je leven loslaten.

Eerdere vertalingen zeggen:

je leven liefhebben --- je leven haten in deze wereld.

En bijbel in gewone taal zegt:

je eigen leven het allerbelangrijkste vinden --- bereid zijn je leven op te geven.

Waar het om gaat in deze keuze is: waar ligt je diepste loyaliteit? Ligt dat in je eigen leven om dat koste wat kost te handhaven of ben je bereid je over te geven? Dát is Jezus volgen: je overgeven.

Bonhoeffer zegt het zo: 'Als Jezus je roept, dan vraagt Hij je om te komen sterven.'

Sterven is de meest intense vorm van loslaten. Het is datgene loslaten waar je je zekerheid, je vastigheid in vindt, je liefde, je troost, het is je hele leven loslaten. En in plaats daarvan vertrouw je je toe aan het onbekende. De weg van de graankorrel...

Ik heb me afgevraagd: Wat betekent het voor ons om je niet vast te klampen aan je leven, maar het los te laten? Iets van je eigen comfortabele leven op te geven om te doen wat goed is, wat te maken heeft met de waarden van Gods koninkrijk. Ik heb een aantal suggesties en voorbeelden, die je op weg kunnen helpen.

Je moet hard werken op school. Toch geef je 10 dagen van je vakantie om met World Servants naar Malawi te gaan om daar met een groep onbekenden klaslokalen te bouwen voor een school. Op reis gaan met onbekenden is al: het vertrouwde loslaten. Maar het echte loslaten van je zekerheden begint als je daar bent, en ervaart hoe het leven daar is, echt mensen spreekt die je anders alleen maar op mooie foto's ziet. Je leven zal niet meer hetzelfde zijn.

Je ontdekt hoe hulpbehoevend je buurvrouw is. Je besluit: Ik ben dichtbij en ik kan er zijn voor haar. Elke ochtend drink je een kopje koffie met haar – dan kan je niet iets anders doen. Als ze een klusje voor je hebt doe je dat. Als ze midden in de nacht belt omdat ze het zo benauwd heeft, ga je naar haar toe en blijf je bij haar tot de dokter er is. Je begint eraan, weet niet wat het je gaat kosten, je raakt iets van je vrijheid kwijt, je onbezorgdheid, en soms je nachtrust, maar je weet 'dit is goed.'

Ik zei net al: we moeten niet in de valkuil trappen dat je niet vastklampen aan het leven, maar het loslaten alleen maar gaat om dingen te doen.

Geloven zelf is ook iets van overgave. En dat valt niet mee. Ik moet denken aan wat ik hoorde over één van de gasten van welkom-in-de-kerk. Hij was positief geraakt door de dienst en zou ergens daar wel meer mee willen. "Wat weerhoudt je?" vroeg degene die hem had uitgenodigd. "Ja," zei hij: "dan moet je je overgeven." Daarmee raakt deze bezoeker wel de kern. Geloven is je overgeven, de controle over je leven opgeven en je laten leiden. De één doet dat makkelijker dan de ander. Ik heb wel eens iemand horen zeggen: 'Geloven daar ben ik te nuchter voor.' Alsof je een soort antenne voor het hogere nodig hebt. Maar ook je verstand, je bedenkingen, kunnen behoorlijk in de weg zitten. Maar geloven betekent niet dat je niet meer nuchter zou kunnen zijn of je niet meer je verstand zou kunnen gebruiken. Maar meer dat je MET je nuchterheid, je denkkraft toch besluit 'ik hou mij vast aan God.' Ook al krijg je het niet rond met je denken en voel je er niet zoveel bij. Geloven is overgave, controle uit handen geven.

Een ander voorbeeld van je niet vastklampen aan je eigen leven maar loslaten, is je kwetsbaar opstellen in een gesprek. Stel je voor: met je vrienden komt het gesprek op psychische problemen op het werk. En jij kiest ervoor om te vertellen dat je al je hele leven lijdt aan depressies en dat je daarvoor medicijnen gebruikt en wat dat met je doet. Je geeft controle uit handen. Als je het eenmaal gezegd hebt, kun je niet meer terug. Maar de kans is groot dat ook anderen hun kwetsbaarheid zullen laten zien en zo kom je tot een dieper contact. Het geeft vrucht.

Om vergeving vragen en vergeving geven, zijn ook daden van overgave. Je houdt niet vast aan je eigen gelijk maar laat dat los. Als je vergeving vraagt, beken je dat je fout zat. Dat doet een zeer, een beetje of heel erg. Als je vergeving verleent, laat je de pijn of de schade die je ervaren hebt door het gedrag van die ander los. Ook dat doet zeer. Maar als je zo met elkaar om kunt gaan kan er vrede en genezing groeien. Let wel: dit is geen simpele oproep om alles maar te vergeven, want vergeving vraagt ook erkenning van schuld en dat kan een lange weg zijn, soms zelfs een onbegaanbare weg.

Waar het steeds om gaat: hou je vast aan je eigen zekerheden of geef je je over aan God, aan zijn koninkrijk, aan wat goed is in het vertrouwen dat dat vrucht geeft, iets goeds voortbrengt. Let wel: dat is vertrouwen, je weet het niet zeker...

We gaan nog even terug naar Michelle van Tongerlo. Naar dat moment waarop zij iemand voor zich heeft die hulp nodig heeft en zij voor de keuze staat: hou ik mij afzijdig en bescherm ik zo mijn overzichtelijke eigen leventje of stap ik hierin, geef ik mezelf, kome wat komt...

En dan vraag ik je om even stil te worden en bij jezelf te bedenken: heb jij wel eens zo'n moment gehad waarop je je gegeven hebt of is er misschien op dit moment iets waarin je meer gevraagd wordt dan het gewone.

...

Wat doe je? Diep van binnen weten we wel wat ons te doen staat. Tegelijk durven we vaak niet, kost het ons teveel. Het is niet voor niets een heftig beeld: je leven verliezen. Dat is de ernst van Jezus volgen. Een volgeling is daar zijn waar zijn Heer is en we weten waar Jezus is, hoe Hij zijn leven gegeven heeft. Maar we weten ook dat God Hem heeft opgewekt uit de dood, Hem de eer gegeven heeft die Hem toekomt. En die eer van de Vader belooft Jezus ook aan wie Hem volgen op zijn weg. De weg van de graankorrel is een pijnlijke weg, maar wel één die vrucht geeft, veel vrucht. Laten we in dat vertrouwen die weg gaan.

Amen.